

Resumé

Erb je nedílnou součástí reprezentace šlechty ve středověku. Počátek používání znaků vychází částečně z historických tradic, ale především z požadavků praktických, daných válečnou zkušeností. Z tohoto důvodu se heraldika řídí pevnými pravidly, která jsou až následkem bojové praxe. Středověký pán se v rámci feudálního systému stává vlastníkem určité země. Erb země pod správou určitého rodu se časem stane identickým se znakem této vládnoucí dynastie. Podobně tomu bylo v Čechách.

Počátek používání erbů je kladen obvykle do 12. století do doby druhé křížové výpravy. České knížectví spojené vazalskou přísahou se Svatou říší římskou, přejímá toto značně zprostředkovaně a pod jejím vlivem přijímá i snad svůj první erb orlice. Velmi záhy se však začne používat i erbu s figurou lva zpočátku jednoocasého. V této rané době se u nás jako reprezentativního znaku panovníka užívá obou figur. Postupem doby v rámci vývoje společnosti se dostává do popředí užívání zejména erbu lva jakožto dynastického znaku Přemyslovců. Orlice je tak chápána jako znak svatého Václava, věčného panovníka a ochránce české země. Původ figury lva by se dal odvozovat také z erbu dynastie vládnoucí v říši (Štaufů), přestože její původ by mohl pocházet i z více zdrojů. Zdvojení ocasu u této figury nastává snad jako důsledek složitých vztahů mezi Přemyslem Otakarem II. a jeho otcem Václavem I. Tímto způsobem se chtěl patrně vymezit vůči svému otci a zároveň i vyjádřit své mocenské ambice a sebevědomí pramenící z nového znaku. Takto upravený erb pak následně začnou užívat jeho nástupci a následně se stane identickým se znakem Zemí koruny české.

Proměna formy figur úzce souvisí se slohovým vývojem umění, jak dokládají umělecké památky. Obdobným způsobem ji ovlivňuje i praktická podoba výzbroje středověkého rytíře, z které heraldika především vychází.

- Český zemský znak
- středověk
- orlice
- lev
- vývoj